

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

Factors Effecting the Quality of School under the Office of Bangkok Primary Education Service Area

กัณฑ์พัฒน์ มณฑา / Kantaphat Montha

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม / Graduate School of Education, Siam University, Thailand

E-mail: masterboy9889@hotmail.com

ประวัติบทความ

ได้รับบทความ 27 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 14 สิงหาคม 2562 ตีพิมพ์ 30 กันยายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูรวม 955 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรม LISREL ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความพึงพอใจของผู้ปกครอง รองลงมาคือความพึงพอใจของครู เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรปรากฏผลค่าเฉลี่ยสูงสุดรายด้าน ดังนี้ ด้านผู้บริหารคือบทบาทของผู้บริหาร ด้านครูคือคุณธรรมจริยธรรมของครู ด้านการบริหารการศึกษาคือภารกิจนโยบายและจุดเน้นการจัดโครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยคือการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชนคือบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพบว่าได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู รองลงมาคือด้านการบริหารการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลทางบวก และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้ โดยผลการวิจัยได้รับการประเมินในระดับมากที่สุดด้านความเหมาะสมและระดับมากด้านความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

คำสำคัญ: คุณภาพการศึกษา, โรงเรียน, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research were to analyze the educational quality and its affecting factors of schools under the Office of Bangkok Education Service Area. The data were collected from 955 school directors and teachers through a five-level rating questionnaire. The arithmetic mean and LISREL were selected for the data analysis. Findings were as follows: the educational quality of schools considering either individual aspect or overall was rated at the high level. Considering each individual aspect, the data showed that the parents' satisfaction had the highest score, followed by the teachers' satisfaction. On the other hand, considering each factor the data showed that, the administrative role had the highest score in the administrator factor, whereas the teachers ethic had the highest score in the teacher factor, while policies and administrative structure had

the highest score in the administrative process factor, student-centered learning had the highest score in the instructional management and research factor, and parents' participation had the highest score in the community relation and participation factor. With regards to the educational quality of schools, data showed that the educational quality was affected mostly from teacher variables, followed by administrative process variables by which were all affected positively. Also, the finding model was appropriated to the present data and prescribed the educational quality of schools. The research findings were validated by experts through experts seminar and were rated at the highest level on the appropriateness and at the high level on the feasibility and the utility.

Keywords: Educational Quality, School, Bangkok

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงาม เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อก้าวเป็นบุคคลคุณภาพในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสู่ความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในฐานะกลไกหลักเพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ ตลอดจนไม่ลืมรากเหง้าของความเป็นไทยด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ภายใต้แรงกดดันจากปัญหาวิกฤต และกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ก่อเกิดสังคมคุณธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) หลักการสำคัญของการพัฒนาประเทศ คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” แต่ในสภาพปัจจุบันของการศึกษาจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2555-2558 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559:31-32)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนควรพัฒนาเพื่อรองรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ อันนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาตามที่ เซอร์จิโอวานี (Sergiovanni, 1991: 76) ได้กล่าวว่า โรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และถูกใจสำคัญที่ไขไปสู่การเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพนั้น คือ คุณภาพการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ออสติน และเรโนลด์ (Austin & Reynolds, 1990: 151-153) ที่กล่าวว่ากระบวนการบริหารของโรงเรียน ครูใหญ่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความสำเร็จของโรงเรียน จากที่กล่าวมาแล้วนั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 37 โรงเรียน และแบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทวาราวดี กลุ่มรัตนโกสินทร์ และกลุ่มกรุงธนบุรี พบว่ากระบวนการบริหารจัดการด้านวิชาการมีประสิทธิภาพด้วยสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับขั้นแนวหน้าของประเทศมาโดยตลอด (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2560: 15-16) ด้วยแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษา ความเป็นครูและการมีจิตอาสาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน อีกทั้งการมีวิสัยทัศน์ของการบริหารหลักสูตรที่กว้างไกลและความเป็นผู้นำของผู้บริหารและครูในการพัฒนา พร้อมทั้งบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นแนวทางในการสนับสนุน (วิโรจน์ สารัตนะ, 2546: 38-39)

จากความสำเร็จของโรงเรียนที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานบนพื้นฐานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม และความเป็นสากลในยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และ 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน 37 โรงเรียน จำนวน 37 คน 2) รองผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการโรงเรียน 37 โรงเรียน จำนวน 37 คน 3) ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาทุกคนของโรงเรียน 37 โรงเรียน รวมจำนวน 1,023 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด จำนวน 1,097 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ห้วงเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ.2562 โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของประชากรที่ศึกษา จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1.1) เพศ, 1.2) อายุ, 1.3) ระดับการศึกษา, 1.4) ตำแหน่ง และ 1.5) ประสบการณ์ทำงาน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 105 ข้อ จำแนกเป็น 2.1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ, 2.2) ปัจจัยด้านครู จำนวน 20 ข้อ, 2.3) ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 20 ข้อ, 2.4) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย จำนวน 20 ข้อ และ 2.5) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน จำนวน 15 ข้อ และ 3) คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ จำแนกเป็น 3.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 5 ข้อ 3.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จำนวน 5 ข้อ 3.3) ความพึงพอใจของครู จำนวน 5 ข้อ และ 3.4) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง จำนวน 5 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นซึ่งคำนวณด้วยสูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีของ Cronbach เท่ากับ .94

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL และค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (chi-square) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit index: AGFI) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (root mean square residual: RMR) รวมถึงค่าสถิติแสดงเส้นอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (direct-indirect effect) และอิทธิพลรวม (total effect)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

พบว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 30 คน รองผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการโรงเรียนจำนวน 37 คน และครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 888 คน ส่วน

ใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 757 คนคิดเป็นร้อยละ 79.3 อายุช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.3 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 613 คนคิดเป็นร้อยละ 64.2 และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 5-10 ปีจำนวน 364 คนคิดเป็นร้อยละ 38.1

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

พบว่าคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคุณภาพสูงสุดคือความพึงพอใจของผู้ปกครอง (ค่าเฉลี่ย 4.29) รองลงมาคือความพึงพอใจของครู (ค่าเฉลี่ย 4.25) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 4.14) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.08)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

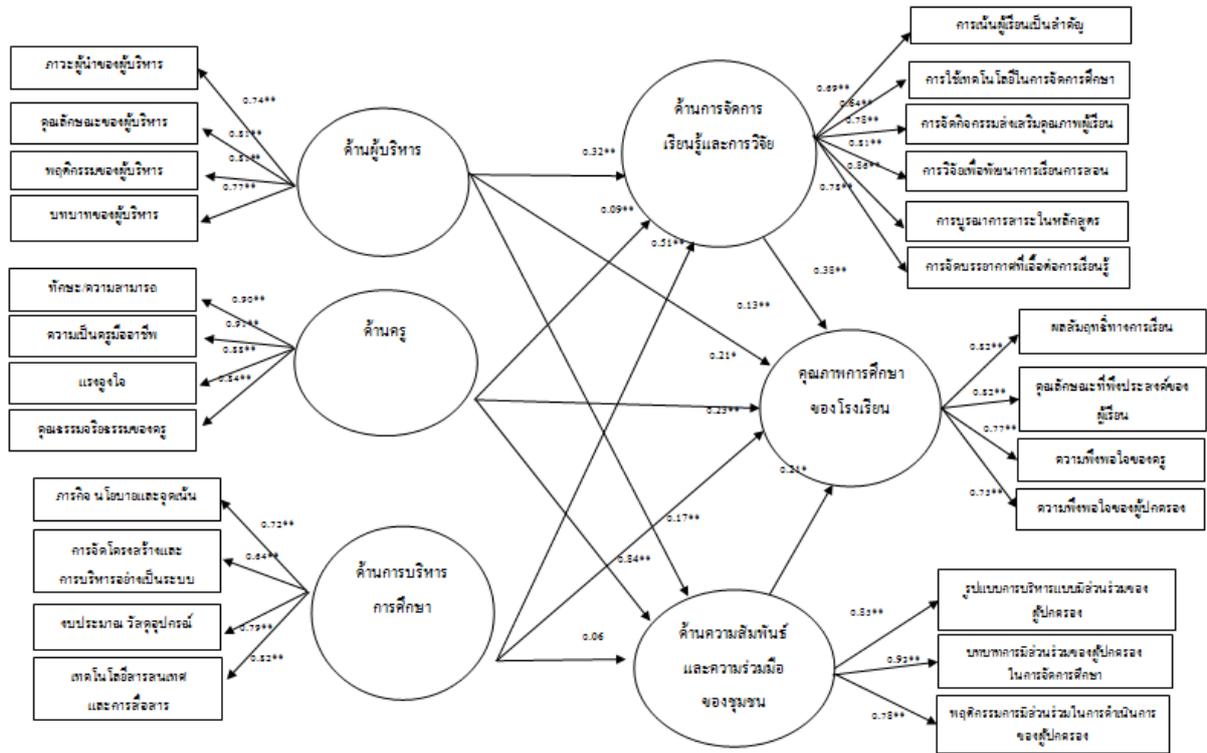
โดยผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ตัวแปร ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทของผู้บริหาร (ค่าเฉลี่ย 4.23) ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหาร (ค่าเฉลี่ย 4.14) 2) ด้านครู ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คุณธรรมจริยธรรมของครู (ค่าเฉลี่ย 4.35) ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ แรงจูงใจ (ค่าเฉลี่ย 4.15) 3) ด้านการบริหารการศึกษา ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภารกิจนโยบายและจุดเน้น การจัดโครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.28) ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.14) 4) ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ค่าเฉลี่ย 4.33) ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.12) 5) ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.16) ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของผู้ปกครอง (ค่าเฉลี่ย 3.97)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) คิดเป็นร้อยละ 100 ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทั้งหมด ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก) โดยมีขนาดของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.356-0.782 โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ภารกิจนโยบายและจุดเน้น กับการจัดโครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.782 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.356

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครพบว่า ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู โดยมีอิทธิพลทางบวกเท่ากับ 0.42 รองลงมาคือ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน โดยมีอิทธิพลทางบวกเท่ากับ 0.41 0.40 0.38 และ 0.21ตามลำดับ ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย โดยมีอิทธิพลทางบวกเท่ากับ 0.38 รองลงมาคือ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านครู ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน และด้านผู้บริหาร โดยมีอิทธิพลทางบวกเท่ากับ 0.23 0.21 0.21 และ 0.13 ตามลำดับ ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู โดยมีอิทธิพลทางบวกเท่ากับ 0.21 ส่งผ่านตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน รองลงมาคือ ตัวแปรด้านการบริหารการศึกษา โดยมีอิทธิพลทางบวกเท่ากับ 0.18 โดยส่งผ่านตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน แสดงว่า การจัดการเรียนรู้และการวิจัย

ความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน มีความสำคัญที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปด้วยจึงจะทำให้เกิดคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร แสดงในรูปโมเดลของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู กล่าวได้ว่า ครูมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของการ จัดการศึกษา และส่งผลให้ผู้ปกครองและครูเกิดความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับ ดวง เตือน พินสุวรรณ (2556) กล่าวไว้ว่า คุณธรรมจริยธรรมของครูมีความสำคัญต่อวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง โดยการที่ครูมี คุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานนั้น เป็นการรักษามาตรฐานทางวิชาชีพที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษา สอดคล้องกับ วิไล ตั้งจิตสมคิด (2556) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูที่ดีที่พึงปรารถนา ควรจะถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติ ที่สำคัญและจำเป็น สอดคล้องกับ วนิดา ภูวนาทธนุรักษ์ (2552) ได้กล่าวถึง ทักษะความสามารถ คือ สมรรถนะ ความสามารถในการค้นคว้าวิธีการปรับปรุงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะของแต่ละบุคคลในองค์กรต่างๆให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วาสนา กล่ำรัมย์ (2553) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจ ไว้ว่า เป็น การช่วยเพิ่มพลังในการทำงานให้บุคคล ช่วยเพิ่มความพยายามในการทำงานให้บุคคล ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการทำงานของบุคคล และช่วยเสริมสร้างคุณค่าของความเป็นคนที่สมบูรณ์ให้บุคคล สอดคล้องกับ (ช Jernsittiparsert et al. (2016) กล่าวว่า ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการโดยภาพรวมต่อการจัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัด อบจ. ต่ำกว่าโรงเรียนสังกัด สพฐ. ทั้งกรณีโรงเรียนที่มีนักเรียนใกล้เคียงกันและ

โรงเรียนที่มีต้นทุนผลผลิตใกล้เคียงกัน ขณะที่นักเรียนและสมาชิกของชุมชนมีระดับความพึงพอใจต่อเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรด้านการบริหารการศึกษา กล่าวได้ว่าการบริหารการศึกษา มีส่วนสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ (บุญส่ง เจริญศรี, 2550) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการบริหารงานวิชาการโดยสถานศึกษา จะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานภาพและความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ ศิลป์ชัย อวงตระกูล (2553) ให้ความหมายว่า งานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับ พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2550) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานด้านบุคคลในสถานศึกษา มีความสำคัญมากเพราะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารองค์กร หากสถานศึกษาใดประกอบไปด้วยบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง คือ มีความรู้ความสามารถ มีสร รรถะในงาานหลัก มีคุณธรรมและจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาแห่งนั้นมีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548) ได้กล่าวถึง งานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาว่า มีความสำคัญเนื่องจากเป็นงานที่ให้การบริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ ยืน ภู่วรรณ และ สมชาย นำประเสริฐ (2546) กล่าวสรุปเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนมาก ทำให้เข้าถึงแหล่งความรู้และแหล่งข้อมูลได้มาและรวดเร็ว

ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรด้านผู้บริหาร กล่าวได้ว่าผู้บริหารมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และทำให้ผู้ปกครองและครูเกิดความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับ ทองทิพย์ วิริยะพันธ์ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Lixia (2017) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่ตรงระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการสอน นอกจากนี้พบว่ารูปแบบความเป็นผู้นำของทรานแซคชันกับคุณภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับ ชีระ รัญเจริญ (2550) กล่าวไว้ว่า ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการในทุกระดับชั้น มีการยอมรับกันว่าความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเรียกว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพหรือประสิทธิภาพล้วนแต่เกิดขึ้นกับภูมิปัญญา ความคิด ความอ่านและแนวทางสร้างสรรค์ของผู้นำองค์กรทั้งสิ้น สอดคล้องกับ Likert (1961) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้นำไว้ว่า ผู้นำที่เป็นผู้ให้ความสำคัญกับคนงาน โดยจะให้ความสนใจในปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา การสร้างกลุ่มงานที่มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายของการปฏิบัติงานสูง สามารถที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ เข้าใจเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ Sotarot et.al. (2018) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีบรรยากาศโรงเรียน การสอนในชั้นเรียนและความไว้วางใจของนักเรียน ในฐานะผู้ใกล้ชิด สอดคล้องกับ สิงห์ ยิ้มแย้ม (2550) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะที่มีภาวะเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ การบริหารและการจัดการ การวางแผน การตัดสินใจ มีทักษะทางด้านสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่ดี แสดงออกเหมาะสมตามกาลเทศะ และที่สำคัญจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม โดยที่กล่าวมาแล้วนั้นผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทของผู้บริหารได้อย่างชัดเจน มีภาวะของผู้นำที่ดี ตลอดจนจะสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมและมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย กล่าวได้ว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครู มีทักษะมีความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ อย่างยิ่งที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 ได้กำหนดให้ทำการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Mahapoonyanont et.al. (2018) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ และทุนทางปัญญามีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน และภาวะผู้นำที่รับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนและการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิผลมีผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้อง ทิศนา ขัมมณี (2550) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวแปรคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน กล่าวได้ว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา มีส่วนสำคัญมาก เพราะเป็นสถาบันทางสังคม สถาบันแรกที่ให้การศึกษาอบรมบ่มนิสัยแก่สมาชิกเนื่องจากความใกล้ชิดและผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับ ภารดี อนันต์นาวิ (2551) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบันสังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษา ได้หลายประการ สอดคล้องกับ สุวิมล หงส์วิไล (2559) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการประสานงาน 3) ด้านการจัดหาทรัพยากร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ครู การบริหารการศึกษา ผู้บริหาร การจัดการเรียนรู้และการวิจัย ความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้เพียงร้อยละ 61 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นที่จะนำมาอธิบายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้อีกร้อยละ 39
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้องค์ความรู้จากผลงานวิจัยนี้ที่แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. 2560. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- ทิศนา ขัมมณี. 2548. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2549. สถิติวิจัย 1. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: พีเอส. พรินท์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. 2551. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2553. วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา | ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562)

ยี่น กุ์ววรรณ และ สมชาย นำประเสริฐชัย. 2546. **ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: ซีอีดียูเคชั่น.

วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2554. **ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. 2546. **การบริหาร: หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

ศรัณยู ศิริเจริญธรรม. 2556. **ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2559. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

Jemsittiparsert, K., Sriyakul, T., Pamornmast, C., Rodboonsong, S., Boonprong, W., Sangperm, N., Pakvichai, V., Vipaporn, T., & Maneechote, K. 2016. "A Comparative Study of the Efficiency and the Effectiveness of Primary Education Management between the Provincial Administrative Organisation and the Office of the Basic Education Commission: A Service User Satisfaction Survey." **Modern Applied Science** 10 (7): 58-65.

Lixia, C. 2017. "The Relationship between Teachers' Leadership Styles and Teaching Quality in Lower Secondary Schools in Liang Zhou District of Wuwei, Gansu, China." **Asian Political Science Review** 1 (1): 71-78.

Mahapoonyanont, T., Wichitputchraporn, W., Niyamabha, A., & Piyapimonsit, C. 2018. "How Responsible Leadership by School Administrators and Effective Teamwork, Influences the Effectiveness of Schools under the Office of the Basic Education Commission, Thailand with Intellectual Capital as a Mediator." **PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research** 7 (1): 359-367.

Sergiovanni, T., Burlingame, M., Coombs, F., & Thurston, P. 1992. **Education Governance and Administration**. 3rd ed. Massachusetts: A Division of Simon and Schutter.

Siripattarawit, S., Wichitputchraporn, W., Niyamabha, A., & Koedsuwan, S. 2018. "A Causal Model of Enabling School Structure and School Mindfulness, Mediated by Academic Optimism, Affecting Student Achievement in Upper Secondary Education Schools under the Thailand Office of the Basic Education Commission." **PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research** 7 (2): 82-90.

Sotarat, A., Buasuan, P., Sarnswang, S., & Lapanachokdee, W. 2018. "An Influential Model of Instructional Leadership Affecting Students' Achievement in Small-sized Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission in Thailand." **Asian Political Science Review** 2 (2): 96-106.

Stogdill, R. 1974. **Handbook of Leadership**. New York: A Division of Macmillan Publisher.